

VOOR VELEN LEEK HET EVEN OF DE AARDE STIL-
stond. Dit kon toch niet waar zijn, onvervalste
ekologische produkten onder een veilingklok
door laten gaan. Héél alternatief Nederland
sprak er schande van en de gangbare land- en
tuinbouw lachte schamper. De eersten vanwege
de door hen vermeende en verfoeide economische
martelwerking van het veilingwezen, de laatsten
omdat ze geen enkel nut verwachtten van de ak-
tiviteiten van die onbespoten biologen.

Na jaren van moeizaam produceren, her en der
gesleep met de soms schamele oogst en vaak traag
lopende verkoop via obscure biologische winkel-
tjes, besloot een aantal mensen van de alternatie-
ve winkels, biologische telers en andere insiders
de koppen bij elkaar te steken om een oplossing te
vinden voor de stagnerende vervoers- en afzet-
problemen van verse, ekologISCHE groenten en
fruit. Door een subsidie aanvraag bij de provincie
Groningen kwam men in kontakt met (toen nog
statenlid) Bos. Deze zette zich in voor het behoud
van de werkgelegenheid rond de veiling Uithui-
zen & Omstreken, die op de nominatie stond om
te worden geliquideerd en ingelijfd bij de veiling
te Groningen. Hierdoor zouden vele kwekers
moeten stoppen vanwege de te hoge extra ver-
voers- en veilingkosten. Op voorstel van Bos werd
geprobeerd om de biologische tuinders te betrek-
ken bij de veiling in Uithuizen. In het alternatie-
ve wereldje heerste echter een hartgrondige af-
keer van het veilingstelsel en de vrije markt
economie. Men werkte liever met vaste prijsaf-
spraken, die voortkwamen uit het regelmatig
overleg tussen produkten, winkeliers en de ver-
voerders van alternatieve produkten: de zoge-
naamde verdeelcentra. Slechts een enkele kweker
bracht schoorvoetend en schuchter zijn ekologi-
sche verworvenheden naar de slachtbank van het
met de ondergang bedreigde veilingmonster.

Toch begon de belangstelling te groeien, echter
van de onverwachte 'andere kant'. Het waren de
'gangbare' vakgenoten, die steeds meer belang-
stelling gingen tonen voor de niet-bekunstmeste
en onbespoten teelt. Nadat de oude veiling toch
was geliquideerd (op advies van haar bestuur,
dat samenspande met dat van de veiling Gronin-
gen) richtten de onverzettelijke tegenstanders
eenvoudigweg de splinternieuwe 'Veilingver-
ening Hefshuizen & Omstreken' op. Pal tegen-
over de oude verscheen aan de andere kant van
de spoorlijn het gebouw van de nieuwe veiling (de
laatste 20 jaar waren alleen nog maar veilingen
opgedoekt).

Achter die eigenzinnige koppen bleek nog meer
schuil te gaan. Dat was de liefde voor hun amb-
acht, het leven en werken met de grond. Altijd
al hadden velen een hekel gehad aan dat gespuut.

EKO-merk

Zo kwam het dat de vraag naar eerlijk voedsel
toenam en er tevens steeds meer produkten op de
veiling als 'onbespoten' en 'biologisch' werden
aangevoerd en verkocht. Ook uit Duitsland was
de vraag groot, waar al spoedig de eerste vracht-

*Toen op 3 november 1980 de Groningse gedeputeerde Bé Bos
voor het eerst in de geschiedenis van het Nederlandse veiling-
wezen de klok in werking zette voor de verkoop van ekologISCHE
produkten kon niemand bevroeden wat voor ontwikkelingen
hij daarmee in werking zette.*

EKOLOGISCHE TUINBOUWVEILING HEFSHUIZEN

Martin Duisterwinkel

Burgemeester Zandbergen van Hefshuizen opent op 13 juni 1987 de biologische land- en tuinbouwbeurs in de veiling te Uithuizen, door het aansnijden van de eerste, landelijke EKO-merk-kaas.

wagens naar toe vertrokken. Echter, door onervarenheid met de nieuwe afzetmarkt en de lange vingers van een frauderende administrateur/exporteur liep de zaak vast en dreigde de veiling te bezwijken.

Ondertussen hadden de ontwikkelingen in het alternatieve circuit ook niet stil gestaan. Daar was inmiddels het gewaarmerkte, zogenaamde EKO-merk tot stand gekomen, een gegarandeerd keurmerk voor toegelaten en gecontroleerde bedrijven.

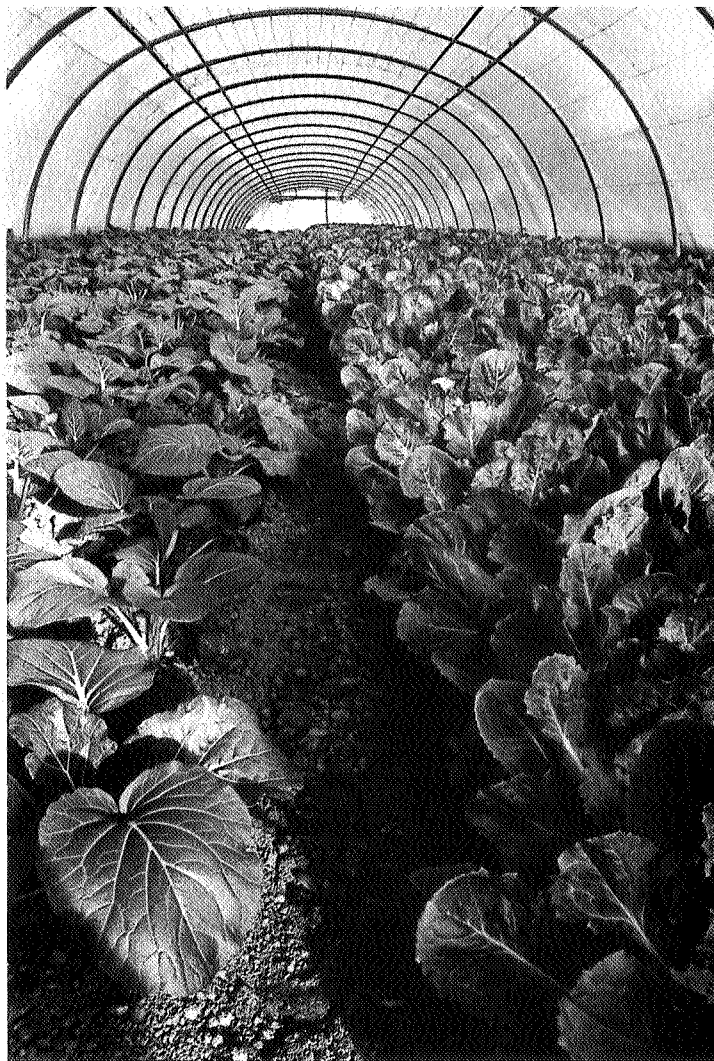
Om misbruik en ongecontroleerde praktijken uit te bannen, kregen in 1986 twee tuinders bij de Stichting Ekomerk Controle het licentiehouderchap van het EKO-merk aan te vragen. Het EKO-merk kent drie fasen, aangeduid door sterren: 1-ster wordt bij toegelaten aanvragers gegeven; 2-sterren na 1 jaar voor bedrijven die in omschakeling zijn; 3-sterren voor volledig omgeschakelde bedrijven.

Daarnaast werden, om nieuwe investeringen voor ecologische teelten te kunnen doen, bij het fonds 'Werk aan de wadden' van de Waddenvereniging leningen aangevraagd en verkregen. Van het geld kon bij een 3-tal tuinders, die wilden omschakelen, nieuwe tunnelkassen en ecologische witlofwortelpennen aangeschaft worden.

Aktiviteiten

De ontwikkelingen die in het afgelopen jaar zich voordeden, zijn onverdeeld gunstig geweest. Enkele voorbeelden:

- Om meer bekendheid te geven aan de voordelen die het EKO-merk voor een licentiehouder biedt, werd op 10 maart jl. een voorlichtingsavond georganiseerd voor 'gangbare' boeren en tuinders in Noord-Nederland. Velen kunnen met moeite het hoofd boven water houden en zoeken naar mogelijkheden om de bedrijfsresultaten te vergroten. Daarom werken het konsulentenschap Akker- en Tuinbouw, Voorlichtingsdienst Alternatieve Landbouwmethoden (van het ministerie), het fonds 'Werk aan de wadden' en de Stichting Ekomerk Controle vruchtbaar samen bij de organisatie van de avond in de Volkshogeschool 't Oldêrp, die door burgemeester Zandbergen van Hefshuizen geopend werd. De belangstelling was groot en diverse bedrijfsbezoeken (van gangbare land- en tuinbouwers bij het EKO-kollega's) zijn het gevolg van de avond.
- In samenhang met een landelijke (biologische) open dag op 14 juni organiseerden de EKO-tuinders rond de veiling een biologische land- en tuinbouwbeurs in het veilinggebouw. Een paar duizend bezoekers kwamen naar de beurs of brachten een bezoek aan één van de EKO-kwekers in de omgeving. Tientallen standhouders presenteerden zich met hun produkten (groenten, fruit, broodsoorten, zuivel, pasta's, sappen, wijnen, enz.). Op de beurs werd als landelijke primeur door burgemeester Zandbergen de eerste kaas met het speciale ontworpen EKO-kaasmerk aangesneden.

Ekologische teelt (links paksoi, rechts andijvie) in een tunnelkas bij Uithuizen, die met een investeringslening van het fonds 'Werk aan de wadden' gebouwd werd.

Naast veel praktische informatie, ook tijd voor cultuur: de Hogelandster Dansers op de biologische land- en tuinbouwbeurs in Uithuizen.

De gebouwen van de veiling Hefshuizen & Omstreken in Uithuizen.

- Als gevolg van deze recente gebeurtenissen dient een tiental tuinders een licentiaaanvraag in. Inmiddels hebben twee tuinders 3-sterren gekregen, vier tuinders hebben 2-sterren en er zijn diverse aanvragen in behandeling.
- In Leeuwarden werd in het najaar een voorlichtingsavond verzorgd bij een plaatselijke organisatie van AGF-winkeliers (aardappelen, groenten, fruit). Men was tot de ontdekking gekomen dat de substraatteelten ook steeds meer zonder kraak of smaak waren, vooral de tomaten, boontjes, prei, andijvie en komkommers.
- Ook uit het buitenland kwamen steeds aanvragen binnen om EKO-producten voor de export te leveren (Engeland, Duitsland). Door de ervaringen uit het verleden neemt men bij de veiling een afwachtende houding aan. Omdat de meeste teelten onder glas zijn, is het moeilijk om een volledig pakket aan producten te leveren. Overhaast op de exportvraag ingaan kan de nu opgebouwde afzetstructuur uit haar evenwicht brengen. Belangrijk wordt het uitbouwen van de huidige ecologische produktie gevonden, naast de voorlichting en begeleiding van nieuwe telers die willen omschakelen.

Resultaten

De veiling, als kollektieve afzetorganisatie ondervindt steeds meer erkenning in de ecologische tuinbouwwereld, als voordelen worden gezien:

- koördineren van de afzet en onderhouden van contacten met de kopers;
- gezamenlijk voeren van de administratie;
- behoren van een fustvoorraad en kapitaalsbuffer;
- verzorgen van mogelijkheden tot koelen, keuren en sorteren.

Daarbij komen nog voordelen als meer onderlinge contacten, uitwisselen van kennis en voorlichting; combineren van afzet en vervoer; overleggen van teeltplannen en gezamenlijk gebruik van grote kapitaalsgoederen (sorteermachine, koelcel, etc.).

Tegenwoordig is ca. 80 % van de aanvoer op de veiling ecologisch, waarvan het meeste buiten de klok om rechtstreeks aan de verdeelcentra verkocht wordt. Hiervoor krijgen de kwekers meestal beduidend meer, dan wanneer het geveild zou worden (afhankelijk van soort, jaargetijde, sortering). Het restant en de niet-ecologische aanvoer wordt via de klok door de regionale handelaren gekocht en gaat naar gangbare groentezaken. Dát het goed gaat met de afzet merken de kwekers aan hun verbeterde inkomens. In 1986 konden de boeken zonder verlies worden afgesloten. Voor 1987 lijkt het resultaat nóg gunstiger: in juni was al dezelfde omzet gehaald als in het hele voorgaande jaar en de verwachting is dat de jaaromzet 1½ keer groter zal zijn. ●